

„Kinek-kinek más és más...”

Beszélgetés Földi Gergellyel

NAGY CSILLA

Földi Gergely festőművész, 2015-től a Palócföld szerkesztőségének tagja, képszerkesztőként. A terveiről, a különböző vizuális műfajokhoz való viszonyáról beszélgettünk.

– Fiatal és elismert művész vagy, többek között Derkovits-ösztöndíjban is részesültél. Azonban Salgótarjánban maradtál, jelenleg is itt élsz és alkotsz. Mit jelent számodra ez a vidék?

– Nem volt kérdés, hogy hol maradok főiskola után. Az az igazság, hogy fel sem merült bennem, hogy máshol is élhetnék, mint Salgótarjánban, illetve akkoriban valójában Somoskőújfalun volt az otthonom. Biztonságot adott a megszokott környezet, a kötődések az emberekhez, családhoz, barátokhoz. Akkor ez tűnt a legkönnyebbnek. Persze mint sok más esetben, ebben is kiderült, hogy a legkönnyebbnek sok hátulütője van. Más, fogékonyabb közegben másfelé fejlődtem volna, vagy esetleg mertem volna vállalni a főállású képzőművészetet.

Fiatalabb koromban, mint pályakezdő, hévvel teli képzőművész az egész emberiségért akartam vállalni a felelősséget. Valami egyetemes jót kerestem, amit adhatok. Ebben az életérzésben nem volt különösebb jelentősége annak, hogy hol lakom. A világot bárhonnán „meg lehet váltani”. Ahogy „idősödtem”, értek olyan tapasztalások, melyek kétségessé tették, hogy képességeim elegendőek-e arra, amit vállalni akartam. Érdeklődésem mindinkább a közvetlen környezetem felé fordult, és itt kezdett érdekessé válni, hogy

Salgótarjánban élek. Ráadásul nemcsak én, hanem családom, gyermekeim is. Céljaim konkrétabb formát öltöttek, az individuális művészet mellett megjelent valami, ami alapjaiban nem más, mint a „világmegváltás”, csak mindez most már helyhez (Salgótarján), személyekhez (család) kötött.

– *A hétköznapiakban egyszerre többféleképpen, több területen is foglalkozol képzőművészettel, nemcsak alkotó, hanem tanár is vagy. Miben különböznek a feladatkörök?*

– Végül is az egyik segíti a másikat, a másik elveszi az időt az egyiktől, és viszont. Alapjában véve azt gondolom, hogy a művészet egy olyan viszonyulás a világhoz, amire jellemző a nyitottság, hogy észrevegyük a dolgokat, ugyanakkor a felelősség is, hogy ha észrevettük, akkor tegyünk is valamit. Ehhez elengedhetetlen egy hit abban, hogy képesek vagyunk minderre. Ha mindez művészet, akkor rengeteg ember művész. Csak mások az eszközeik. Ha ezt a művészetet tanítjuk a gyerekeknek, és elérjük, hogy egy icipicit higgyék is, amit tanítunk, akkor jobb lesz a világ. Ilyen egyszerű. Persze nem így működik. Rengeteg erőfeszítés, energia megy veszendőbe, nemcsak a tanároké, hanem a gyerekéké is. Mégis az iskolákba megyek tanulni kitaratást, hitet. Kollégáktól, gyerekektől, hitet abban, hogy van értelme ceruzát venni egyáltalán a kézbe (máskülönben nem érteném meg, hogy miért rajzol x.y., aki halmozottan hátrányos helyzetű, szinte mindenből megbukik, a család anyagi helyzete rossz, a családon belüli kapcsolatok sem olyanok... és sorolhatnám még); kitaratást, hogy a sok kudarc mellett, annak ellenére is újra, megint csinálni kell a dolgom.

Persze járok én az iskolába ordítani is, meg megalázni magamat, meg veszekedni is... Letagadhatnám, de ez így teljes.

– *Személy szerint kik azok a művészek, mik azok az irányzatok, amikkel rokonszenvezel?*

– A művészek reagálnak a világra, az irányzatok szerintem a társadalom változására keresnek egy egységes választ. Mindig voltak kiemelkedő tagjai egy-egy kornak, törekvésnek. Ők nem biztos, hogy szebbet, jobbat alkottak, mint a többiek, mégis az ő nevük volt a meghatározó. A kor, korszak, vagy társadalmi helyzet felmerülő kérdéseire ők adtak olyan válaszokat, melyek érvényesek, akár érvényesek lehetnek napjainkban, vagy bármikor. Lehet, hogy ez nem egy fizikai képlet állandósága, konkrétsága, lehet, hogy csak egy leheletnyi lila az árnyékok közt, vagy egy eltévedt vad ecsetvonás, amiről nem tudta még az alkotó sem, hogy mikor került oda, és még a miértet is csak halványan érzi, de hiteles. Nehéz ezt eldönteni. Kinek-kinek más és más. Nekem Van Gogh, Rembrandt, Matisse, Emil Nolde, Giacometti, Basquiat, Nagy István, Mednyánszky, Csontváry hiteles.

Nem korokhoz, irányzatokhoz köthető az érdeklődésem, rokonszenvem, hanem ahhoz az alkotói hozzáálláshoz, amit az előbbieken leírtam.

– *A 2015/1-es számtól kezdődően vagy a Palócföld munkatársa. Mennyire ért váratlanul a felkérés?*

– Amikor gyerekkoromban beleolvastam a Palócföldbe, sohasem érttem. El is döntöttem magamban, hogy ez – mivel apa meg anya olvassa, meg hát én sem értem – nagyon jó dolog lehet, olyannyira jó,

hogy fel sem érem ésszel. Mivel gyerekkori beidegződéseink elég erősek, sokáig meg sem próbáltam másképp viszonyulni a laphoz. Ezek után eléggé furcsa, hogy tavaly volt lehetőségem két alkalommal is írni a *Palócföldbe* (gyerekkori énem nem értene engem). Nem is értem igazán, hogy hogyan kerülhettem én ide. Habár a tavalyi két kiállítás, amiről írtam, határozottan érdekelt (sokkal jobban, mint jómagam most), ráadásul A 60 éves *Palócföld* borítóiból készült kiállítás olyan lökés volt számomra, hogy igyekeztem folytatni, vagy valami hasonlót csinálni tanítványaim bevonásával.

Míndez még mindig nem teszi indokolttá számomra a felkérést, úgyhogy egyszerű válaszom a kérdésre: nagyon váratlanul ért.

– *A lap vizuális megjelenését mostantól részint te fogod meghatározni, te választod ki a képanyagot, ami szerepel az egyes lapszámokban, a borítón. Milyen terveid vannak?*

– Visszatérve a *Palócföld* 60 kiállításra, annak idején a megnyitó szövegéből az a rész kimaradt, hogy a folyóirat hatalmas munkát vállalt, végzett azzal is, hogy több korszakról adott olyan metszetet, amihez hasonlóról nekem nincs tudomásom. Nem biztos, hogy teljes a kép, de nagyon sok alkotóval találkoztam. Ritkán, vagy egyáltalán nem éreztem, hogy a szerkesztők személyes érintettsége lenne az ok, amiért bekerültek a munkák. Értéket képvisel képzőművészeti szempontból is. Jó lenne, ha sikerülne folytatni ezt a hagyományt. Az a művészetfelfogás, amiben a művész felelősséggel fordul a világ felé, számomra fontos. Feltehetőleg ebben a szellemiségben alkotó művészeket igyekszem majd felkérni a szereplésre. Ez nem jelent mindig kritikai felhangot, politikait pedig végképp nem.

Nehéz lesz, hiszen biztosan vannak, akik mellőzve érzik magukat e téren, és vannak fiatalok is, akiknek szükségük van a megmutatkozásra. A helyi kötődés nem lehet mindig szempont, igyekszem az adott lapszámhoz leginkább illő alkotót választani.

Érdekes feladat. Nem egyszerű.

– *A mostani számban Varga Zsolt alkotásai szerepelnek, Kadlót Nikolett versével együtt. Mit jelentenek számodra a munkái?*

– Varga Zsolt munkáiról rögtön egy Hibó Tamás-grafika jutott eszembe. Tudom, hogy nem szerencsés dolog maga az összehasonlítás – az alkotók nem szeretik annyira –, de épp ennek a folyóiratnak a lapjain láttam először azt a grafikát. Valószínűleg a formavilág az, ami hasonlíthat, hisz a Hibó-grafikán jelen van az ember, sőt nemcsak jelen van, hanem lázadóként, esetleg győztesként jelenik meg az ábrázoláson. Érdekes a két különböző alkotói attitűd, hiszen Varga Zsolt munkáin leginkább a hiány tűnik fel. Az élő dolgok, az emberek hiánya. Még a számomra mozgás érzetét keltő járművek is üresen száguldanak, cammognak egy utópisztikus, kiüresedett világban. Ugyanakkor egy kicsit rémisztő is ez az egész, hisz ez az utópia tele van olyan tárgyakkal, épületekkel, ami nagyon is kötődik a valósághoz,

leginkább napjaink, és környezetünk valóságához. Ez számomra még indokoltabbá teszi a kérdést, miért is ez a hiány? Hogyan jutott el a világ bő harminc év alatt eddig a kiüresedésig. Feltehetően létezik ilyen tendencia, még ha a párhuzam egy kicsit erőltetett is. Varga Zsolt munkái nekem a valóság és a képzelet határán mozognak. Mikor képzeletem elragadna a „Sosehol” világába, mindig van egy részlet, ami annyira valós, hogy rögtön visszarángat a szilárd talajra. Eltűnik a föld alatti világ, és tükröződés lesz belőle. A valóság egy darabja, annak ellenére, hogy megvalósítása nagyvonalú, formaképzése egyszerűsített. Embertelen póre valóság.

